

Teorie, praxe a perspektivy pěstounské péče v České republice

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou pěstounské péče, jakožto tradičního soukromoprávního institutu náhradní rodinné péče, který však nese také výrazné veřejnoprávní rysy. Cílem práce je poskytnout ucelený pohled na právní úpravu pěstounské péče de lege lata nejen po stránce teoretické, ale též poukázat na některé praktické důsledky aplikace předmětné právní úpravy. Část práce je věnována také perspektivám vývoje právní úpravy pěstounské v návaznosti na připravované legislativní změny v oblasti náhradní péče o děti.

Nemohou-li z objektivních či subjektivních důvodů o dítě osobně pečovat jeho rodiče, musí stát dítěti zajistit vhodnou péči náhradní. Jednou z těchto forem náhradní péče je pěstounská péče, která poskytuje řešení onoho nedostatku péče o dítě ze strany jeho rodičů v prostředí rodiny co nejvíce připomínajícím. Z tohoto důvodu pěstounská péče zaujímá v systému náhradní péče nezastupitelné místo.

Nejprve diplomová práce poskytuje stručný výklad o historii a vývoji pěstounské a její právní úpravy na území České republiky s přihlédnutím k významným historickým mezníkům. Cílem druhé kapitoly je poskytnout přehled forem náhradní péče o dítě tak, jak je rozeznává zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se zaměřením na pěstounskou péči a její jednotlivé druhy a formy. Další kapitola předkládá výčet a charakteristiku nejvýznamnějších pramenů právní úpravy pěstounské péče, a to jak pramenů mezinárodních, tak vnitrostátních.

Čtvrtá kapitola se zabývá dlouhodobou pěstounskou péčí a popisuje, mimo jiné, právní aspekty celého dlouhého a náročného procesu, který předchází svěřením dítěte do pěstounské péče. V rámci této kapitoly je citelné ono vzájemné prolínání soukromoprávní a veřejnoprávní roviny právní úpravy pěstounské péče. Tato kapitola se dále zabývá problematikou doprovázení pěstounských rodin a neopomíjí ani otázku potřebného dohledu nad výkonem pěstounské péče ze strany státu.

Předmětem páté kapitoly jsou povinnosti a práva osob zúčastněných na pěstounské péči – pěstounů, rodičů a dítěte do pěstounské péče svěřeného. Šestá kapitola poskytuje teoreticko-praktický rozbor vzájemného vztahu pěstounské péče

a poručenství. Významným veřejnoprávním aspektem pěstounské péče je její hmotné zabezpečení, jehož právní úpravou se zabývá kapitola sedmá.

Osmá kapitola si klade za cíl představit připravované legislativní změny v oblasti náhradní péče a jejich možné dopady na pěstounskou péči, a to zejména ve světle chystané transformace ústavní péče o nejmladší děti. Zároveň se kapitola zabývá připravovanou novelou zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Většina teoretického výkladu je doplněna i o praktický pohled na danou problematiku. Práce se snaží vyzdvihnout důležitost a nezastupitelnou úlohu pěstounské péče a zároveň poukázat na možná úskalí s touto problematikou spojená.

Klíčová slova:

náhradní péče, náhradní rodinná péče, pěstounská péče, pěstoun